

Projektas „Meldinei nendrinukei tinkamų kertinių buveinių tinklo formavimas siekiant užtikrinti ilgalaikę jos apsaugą Lietuvoje” (LIFE MagniDucatusAcrola)

Projekto teritorija:
20 509 ha Lietuvoje ir Baltarusijoje
Trukmė: **2016-2023**
Tinklapis: **www.meldine.lt**

Parama:
Europos Sąjungos LIFE programa,
Lietuvos Respublikos Aplinkos ministerija ir
projekto partneriai.

Partneriai:

Turi klausimų? Nedvejok – kreipkis

Baltijos aplinkos forumas
El. paštas: rita.norvaisaite@bef.lt
Tel. nr. 85 219 5501
www.bef.lt

Saugome meldinę nendrinukę – paukštį, kuriam reikia žmogaus

Projektas „Meldinei nendrinukei tinkamų kertinių buveinių tinklo formavimas siekiant užtikrinti ilgalaikę jos apsaugą Lietuvoje”, 2016-2023

Meldinė nendrinukė – rečiausias Europos giesmininkas

- Per paskutinį šimtmetį išnyko 95 % pasaulinės meldinių nendrinukių populiacijos.
- Šiuo metu jos peri vos 5-iose šalyse – Baltarusijoje, Ukrainoje, Lenkijoje, Lietuvoje ir Vokietijoje.
- Nepaisant to, kad meldinę nendrinukę yra įsipareigojusios saugoti visos valstybės, o daugelis jų šiam paukščiui suteikė išskirtinį statusą, giesmininkų skaičius nuolat mažėja, jie susiduria su realia grėsme išnykti visame pasaulyje.
- Pagrindinė šių paukščių nykimo priežastis – prarandami namai. Buveinės nyksta dėl intensyvaus ūkininkavimo, žemės paskirties keitimo, šlapynių sausinimo ar ūkinės veiklos nutraukimo. Nykstant buveinėms, kadais vientisas šlapynių tinklas pabiro tarsi dėlionės detalės ir susiskaidė į daugybę mažų, vienas nuo kitos nutolusių lopinėlių. Juose izoliuoti viena nuo kitos gyvenančios populiacijos silpsta, o nusilpusios natūraliai nesugeba atsikurti.

Projekto tikslas

Pradėti kurti tarptautinį kertinių buveinių tinklą, kuris mažintų fragmentaciją, didintų populiacijos gyvybingumą ir užtikrintų gerą ilgalaikę meldinių nendrinukių apsaugos būklę. Vientiso tinklo formavimas yra ilgas procesas, truksiantis ne vieną dešimtmetį.

Projekto veiklos teritorijose

Projekto metu:

- Atkuriamos apleistos buveinės;
- Taikomi novatoriški buveinių atkūrimo būdai;
- Pirmą kartą pasaulyje vykdomas meldinių nendrinukių perkėlimas iš didelės gyvybingos populiacijos į mažą nykstančią populiaciją – translokacija;
- Rengiama ilgalaikė strategija tolimesniam buveinių tinklo formavimui.

Veikla Nemuno deltoje ir pamaryje

Šysoje ir Sausgalviuose prieglobstį randa beveik pusė Lietuvoje perinčių meldinių nendrinukių. Čia savo veiklą vykdo ir ūkininkai. Nuo vandens lygio reguliavimo priklauso tiek paukščių, tiek ūkininkų gerovė. Dar 2014 m. projekto komandai pavyko suderinti abiejų šių bendrasavininkių poreikius. Siekiant kasmet tokią praktiką taikyti, reikalinga nuolatinė vandens pumpavimo kontrolė, bendradarbiavimas tarp gamtininkų bei ūkininkų. Projekto metu Šyšos ir Sausgalvių ūkininkams bus siūloma sudaryti ilgalaikes gamtosaugines sutartis, kuriose atliepiami bei tarpusavyje derinami ūkininkų ir paukščių poreikiai. Techniškai tai bus įgyvendinta vidiniuose polderių kanaluose įrengiant šliuzus, dalį kanalų – išvalant.

Nemuno deltoje taip pat bus suburta **meldinės nendrinukės apsaugos specialistų grupė**. Ją sudarys paukščio apsauga besirūpinantys ornitologai ir vietos gyventojai. Grupė palaikys nuolatinį ryšį su ūkininkais, informuos juos apie jų teritorijose einamaisiais metais perinčias meldines nendrinukes, konsultuos dėl šio paukščio apsaugai skirtų agroaplinkosauginių priemonių. Tokiu būdu tikimasi paskatinti ūkininkus rūpintis retuoju giesmininku dar labiau.

Tyruose – didžiausioje meldinių nendrinukių buveinėje Lietuvoje – bus tęsiami **buveinių atkūrimo darbai**. Didelė dalis teritorijos (475 ha) buvo sutvarkyta 2010-2015 metais, tačiau ne maža dalis (177 ha) – dar apleista. Projekto metu šioje teritorijoje bus kertami krūmai, šalinamos nendrės, o susidariusi biomasė išvežta.

Drevernoje bus įrengtas **biomasės perdirbimo cechas**, suteiksiantis galimybę vėlai nušienautą ir pašarams netinkamą žolę paversti nauju produktu – granulėmis. Cechui savo žolę priduoti galės ir Nemuno deltos ūkininkai, taip išspręsiantys biomasės išvežimo ir utilizavimo problemą.

Veikla Žuvinto biosferos rezervate

Žuvinto pelkės pakraščiuose, pirmąkart Lietuvoje, meldinę nendrinukę aptiko prof. Tadas Ivanauskas dar 1923 m. birželio 17 d., prieš įkuriant ten pirmąjį gamtinį rezervatą. Nuo 1986 m., kai pirmąkart įvertintas jų skaitlingumas, meldinių nendrinukių sumažėjo nuo 25-30 iki 2-4 giedančių patinėlių 2010 m. Dalis rūšiai perėti tinkamų užliejamų pievų (270 ha) atkurta 2010-2015 m., tačiau meldinių nendrinukių daugėja labai lėtai.

Ekspertai mano, kad ši populiacija yra pernelyg maža ir pernelyg nutolusi nuo kitų populiacijų, tad natūraliai sunkiai atsikurs. Siekiant ją išgelbėti, pirmą kartą pasaulyje bus vykdomas **meldinių nendrinukių jauniklių perkėlimas – translokacija**. Žuvintą pasieks paukščiukai iš labai panašios vietovės Baltarusijoje – Zvaneco pelkės, kur peri didžiausia meldinių nendrinukių populiacija (apie 2100-4400 paukščių). Perkelti tinkamu laiku, jaunikliai išsimins Žuvinto pelkę kaip savo namus ir kitais metais čia vėl sugrįš. Tikimasi, kad tokiu būdu bus išgelbėta Žuvinto populiacija, o įgyta patirtis leis tinkamai pasirengti ir kitų mažų populiacijų gelbėjimui.

Projekto komanda toliau gerins sąlygas meldinei nendrinukei perėti. Apleistoje 80 ha teritorijoje bus **atkuriamos buveinės** – kertami krūmai, susidariusi biomasė išvežama. Siekiant **užtikrinti optimalų vandens lygį**, bus išvalytas beveik 2 km ilgio kanalas, jame įrengti vandens šliuzai.

Veikla Ignalinos rajone

Nors istorinių duomenų apie greta Apvardų ir Alksno ežerų gyvenančias meldines nendrinukes nėra, mokslininkai įsitikinę, kad ši teritorija gali būti tinkama stabiliai meldinių nendrinukių populiacijai išsikurti. Tarp vakarinių retojo giesmininko teritorijų Lietuvoje (Tyru, Nemuno deltos) ir stabilios baltarusiškos populiacijos Serve, o žemapelkėje plytintys didžiuliai šlapynių plotai gali sujungti dviejų šalių populiacijas ir tapti svarbia tarptautinio meldinių nendrinukių buveinių tinklo dalimi.

Šioje teritorijoje bus vykdomi jau išbandyti ir puikių rezultatų duodantys gamtotvarkos būdai – kertami jauni medžiai, krūmai, šalinamos nendrės, susidariusi biomasė išvežama. **Buveinių atkūrimo darbai** vyks 119 ha plote.

